

CODEX DIPLOMATICUS ET EPISTOLARIS REGNI BOHEMIAE (CDB) Český diplomatář

Český diplomatář (CDB), je kritická edícia stredovekých listín, listov a iných písomností, ktoré sú zoradené v chronologickom poriadku a týkajú sa územia Českých zemí (tiež inštitúciami a obyvateľmi, ktoré tieto listiny zahrňujú). Ako prvý prišiel s plánom na vydanie rozsiahlejšej systematickej zbierky listín P. Bonaventura Pittera, ktorý chcel vydať diplomatář pre všetky moravské kláštory a jeho súčasťou by tiež bola vypracovaná zbierka českých prameňov, avšak kvôli nečakanej smrti sa jeho zámer nezrealizoval. Pitterovho plánu sa znova ujal František Martin Pelcl, ale od tohto plánu sa taktiež upustilo kvôli nedostatku prostriedkov. Až v r. 1831 sa myšlienky zrealizovať diplomatář ujal František Palacký, podľa jeho úmyslu by mal diplomatář obsahovať listiny týkajúce sa českých dejín až do roku 1346 (teda po nastúpenie Karla IV. na český trón). Ale jeho plán sa taktiež nezrealizoval, pretože sa venoval iným činnostiam ako napr. veda, či politika. Následne sa hlavnej iniciatívy chytil Josef Emler, ktorému sa podarilo presadiť dôležitosť vydávania diplomatáře a bol aj prvý z tých čo mali vydať Český diplomatář, lenže on sa venoval inej vydavateľskej činnosti. Po Emlerovej smrti sa Jaromír Čelakovský staral o to, aby sa nezabudlo na myšlienku vydávať diplomatář.

Prvým editorom sa stal Gustav Friedrich, ktorý prišiel aj s novým rozdelením listín podľa vzoru listinnej rady Diplomata (DD) z edičného programu Monumenta Germaniae Historica (MGH).

A to je rozdelenie na dve rady: a) *Acta genuina* – listiny pravé, ktoré sú v plnom znení alebo majú podobu regest (výpisy z listín)

b) *Acta spuria* – listiny podozrivé a falošné.

Gustav Friedrich taktiež zaviedol ďalšie pravidlá, podľa ktorých by sa malo postupovať, ako napríklad – používanie latinského jazyka pri tvorbe diplomatáře, zavedenie poznámok, rozpisovanie skratiek a tiež spomínané delenie dve rady. Gustav Friedrich vydal prvé dva zväzky a po jeho smrti tretí zväzok dokončili Zdeněk Kristen a Jan Bistřický. Ďalších zväzkov sa ujali Jindřich Šebánek, ktorý bol žiakom Gustava Friedricha a Sáša Dušková. Od kedy sa Jindřich Šebánek ujal pokračovania,

Český diplomatář sa pripravuje na brnenskom pracovisku pomocných vied historických na filozofickej fakulte Masarykovej univerzity.

Od štvrtého zošitu tretieho zväzku môžeme v diplomatři nájsť aj ukážky písma jednotlivých pisárov a album pečatí.

Prehľad dosiaľ vydaných zväzkov CDB:

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. I. (805-1197). Ed. G. Friedrich. Praha 1904-1907.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. II. (1198-1230). Ed. G. Friedrich. Praha 1912.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. III.1. (1231-1238). Ed. G. Friedrich. Praha 1943.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. III.2. (1238-1240). Eds. G. Friedrich, Z. Kristen. Praha 1962.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. III.3. (1231-1240). Acta spuria. Eds. G. Friedrich, Z. Kristen, J. Bistřický. Olomouc 2000.

- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. III.4. (1231-1240). Index nominum.* Ed. J. Bistrický. Olomouc 2002.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. IV.1. (1240-1253).* Eds. J. Šebánek, S. Dušková. Praha 1962.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. IV.2. (1240-1253). Indices.* Eds. J. Šebánek, S. Dušková. Praha 1965.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. V.1. (1253-1266).* Eds. J. Šebánek, S. Dušková. Praha 1974.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. V.2. (1267-1278).* Eds. J. Šebánek, S. Dušková. Praha 1981.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. V.3. (1267-1278). Series regestorum.* Eds. J. Šebánek, S. Dušková. Praha 1982.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. V.4. (1253-1278). Indices.* Eds. S. Dušková, V. Vašků. Praha 1993.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. VI.1. (1278-1283).* Eds. Z. Sviták, H. Krmíčková, J. Krejčíková. Praha 2006.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. VII.5 (1283-1306). Scribae.* Ed. D. Havel. Brno 2011
- Katalog listin a listů k VII. dílu Českého diplomatáře. I. (zpracování diplomatického materiálu pro období květen 1283-květen 1297).* Ed. D. Havel. Brno 2011.

Literatura:

- Josef EMLER, O potřebě vydání diplomatář český a o tom, jak by se to dít mělo, *Časopis Musea Království českého* 51, 1877, s. 610-625.
- Gustav FRIEDRICH, Český diplomatář a jeho program, *ČČH* 6, 1900, s. 223-243.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. Dostupné na <http://cs.wikipedia.org/wiki/CDB> (Sřahované: 5.10.2013)

Blažeková Romana